

Arkivsak-dok. 201913729-7
Saksbehandler Runar Myrvang

Saksgang
Fylkesutvalget

Møtedato
07.05.2019

Utvalgssaksnr

Forskrift om innskrenket jakttid for elg i Trøndelag

Fylkesrådmannens innstilling:

1. Fylkesrådmannen foreslår at det bør innføres innskrenket jakttid på elg for følgende kommuner i Trøndelag, slik at jakttida da blir:

Kommune	Ny jakttid
Steinkjer	25.09 - 30.11
Verran	25.09 - 30.11
Snåsa	25.09 - 30.11
Frosta	25.09 - 30.11
Stjørdal	05.10 - 30.11
Røros	25.09 - 31.10

Det er tre ulike kriterier som benyttes i vurderingene for å innskrenke jakttida for elg. Saksutredningen viser argumentasjonen som er benyttet opp mot disse tre kriteriene og hvordan vi har kommet fram til de foreslåtte innskrenkingene.

2. Forslag til ny regional forskrift for jakttid på elg sendes på høring.

Vedlegg:

Nummererte vedlegg som følger saken:

29 vedlegg (ønsker om innskrenket jakttid for 9 kommuner, erfaringer og innspill knyttet til foregående jakt sesonger).

Sammendrag

Ny nasjonal jakttingsforskrift trådte i kraft 1.april 2017 (FOR-2017-01-25-106) og åpnet for jakt på elg fra 25. september til 23. desember, mot tidligere 25. september til 31. oktober.

Kommunen kan foreslå overfor fylkeskommunen at det fastsettes en regional forskrift som innskrenker jakttida på elg og/eller hjort hvis jakta hindrer annen utmarksbruk. En slik forskrift skal vedtas av fylkeskommunen. Til sammen 9 kommuner i Trøndelag har ønske om innskrenket jakttid.

Fylkesrådmannens innstilling er at seks av kommunene får innskrenket jakttid av hensyn til annen friluftslivutøvelse, annen jaktutøvelse og reindriftsnæringa. Fylkeskommunen vil arbeide for å redusere de potensielle konfliktene som denne saken belyser.

Bakgrunn:

Ny nasjonal jakttingsforskrift trådte i kraft 1.april 2017 (FOR-2017-01-25-106) og åpnet for jakt på elg fra 25. september til 23. desember. Før 2017 var ordinær jakttid 25.09-31.10. En del kommuner i tidligere Nord-Trøndelag hadde utvidet jakt med slutt i november eller desember. I tidligere Sør-Trøndelag var det kun Tydal og Hemne som hadde utvidet jakttid. Jaktida for hjort er uforandret, fra 01.09 til 23.12.

I delegasjonsparagrafen i forskriften er fylkeskommunen gitt myndighet til å innskrenke jakttida for både elg og hjort med utsatt jakttingsstart til 5. oktober og framskynde jakttingsslutt til 30. november eller 30. oktober. Fylkeskommunens vedtak om å lage eller ikke lage forskrift om lokal jakttid kan ikke påklages. Det kom inn ønske om innskrenket jakttid fra 7 kommuner i Nord-Trøndelag og 3 kommuner i Sør-Trøndelag i 2017. Ønsket fra kommunene i Sør-Trøndelag ble avvist da situasjonen rundt skrantesjuken på elg var uavklart, og det var ønskelig med lang jakttid hvis det skulle bli aktuelt med stor bestandsreduksjon av elgstammen. Saken i Nord-Trøndelag ble trukket før politisk behandling (vedlegg 10).

Følgende kommuner ønsker innskrenket jakttid:

Kommune	Ønsket jakttid
Vikna	05.10-30.11
Steinkjer	25.09-30.11
Verran	25.09-30.11
Snåsa	25.09-30.11
Frosta	25.09-30.11
Stjørdal	05.10-30.11
Selbu	25.09-31.10
Melhus	25.09-31.10
Røros	25.09-31.10

De kommunene som ikke har sendt inn forslag om innskrenket jakttid ønsker underforstått å ha den jakttida som er vedtatt sentralt. Flere av de kommunene som ikke har foreslått innskrenket jakttid, har sendt sine vedtak om dette, noe som er positivt og gir en oversikt over vurderingene de har gjort og på hvilket grunnlag. Flere har gjennomført en grundig prosess for å kunne trekke denne konklusjonen.

Ingen kommuner foreslår innskrenking av jakttida på hjort. Dette kan komme av at hjortejakta tradisjonelt har hatt «lang jakttid» i flere år (1.9-23.12). Samt at hjortejakta ikke er like utbredt som elgjakta i Trøndelag. Jaktformen på hjort kan også være noe forskjellig da en stor del av uttaket skjer gjennom jakt på innmark.

Vilkår for endring av jakttidene hentet fra § 3 pkt. 2 i forskrift om jakt- og fangsttider (...):

Fylkeskommunen kan på eget initiativ eller etter forslag fra kommunen innskrenke jakttiden på elg og/eller hjort. Startdato kan endres til 5. oktober og/eller sluttdato kan endres til 31. oktober eller 30. november for hele, eller en avgrenset del, av en kommune når ett eller flere av følgende punkt er oppfylt:

- *Elg- og/eller hjortejakt antas å hindre annen friluftslivsutøvelse.*
- *Elg- og/eller hjortejakt reduserer muligheten for annen jaktutøvelse.*
- *Kommunen har arealer som er viktige for reindriftsnæring i jaktperioden.*

Fylkeskommunen må påse at nærliggende kommuner vurderes i sammenheng.

I fylkeskommunens vurdering av de kommunale forslagene skal vi forholde oss til de oppgitte kriteriene og sikre at ønskene fra kommunene er tilstrekkelig begrunnet for å kunne innskrenke jakttida.

Det er viktig å være klar over at den sentralt vedtatte og eventuelt regionalt vedtatte jakttida er en ytre ramme. Grunneier kan bestemme seg for en kortere jakttid på sin eiendom, innenfor denne rammen. Inntrykket er at kommunene i fylket stort sett har gjennomført en grundig prosess for å få avklart sine ønsker. En eventuell regional forskrift skal uansett på høring for å sikre at alle som har interesse av saken får uttale seg.

Fylkeskommunen sendte ut et brev (vedlegg 30) i mars til kommunene i Trøndelag, reindriftsnæringa, Nord- og Sør-Trøndelag jeger- og fiskeforening og Forum for natur og friluftsliv for å opplyse om planlagt saksgang for den eventuelle forskriften om innskrenket jakttid på elg. Samtidig ble det bedt om å få innspill på erfaringer med utvida jakttid fra jaktseongene 2017 og 2018. Det ble i første omgang gitt frist til 12.03.19 for å komme med innspill, fristen ble senere utsatt til 23.03.19. Det kom inn til sammen 12 innspill (vedlegg 11-26 og 29) med erfaringer fra forskjellige kommuner. I tillegg har Statskog og enkelte reinbeitedistrikt gitt egne innspill. Disse ligger vedlagt saken og kommer delvis inn i drøftingen i saksframlegget.

Drøftinger:

De fleste kommuner som har gitt tilbakemelding på brevet som ble sendt ut i mars, har lite negative erfaringer fra de to foregående jaktseasonene. Hvor god oversikt kommunene har over eventuelle konflikter er usikkert.

Vurderingskriteriene:

«Elg- og/eller hjortejakt antas å hindre annen friluftslivutøvelse».

Dette kriteriet er særlig knyttet til viktige tettstedsnære friluftsområder. TNS sin undersøkelse «Holdninger til jakt og jakttider» (2015) viser at det stort sett er et godt forhold mellom elgjegere og andre brukergrupper, men at det også er noe konflikt. Her er noen utvalgte resultater:

- Over 8 av 10 (81 %) utmarksbrukere føler seg trygge i skogen eller i fjellet under jaktseasonen for elg eller hjort.
- 7 av 10 (72 %) utmarksbrukere opplever svært liten grad av fysiske hindringer grunnet elg- eller hjortejakt.
- 6 av 10 (57 %) av utmarksbrukerne bruker utmarka like mye når det er jakt på elg og hjort.

Konflikten kommer kanskje tydeligere fram om man snur på tallene:

- 44 % føler i «svært stor grad», «i ganske stor grad» eller «i ganske liten grad frykt» når de går i skogen eller fjellet under elgjakt og hjortejakt.
- 28 % av utmarksbrukerne opplever hindringer grunnet elg- eller hjortejakt.
- 43 % av utmarksbrukerne bruker ikke utmarka like mye når det er jakt på elg og hjort.

Videre fra undersøkelsen:

- Under 2 av 10 (15 %) av utmarksbrukere har opplevd at elg- eller hjortejegere har bedt dem om å holde seg unna terrenget deres.

Ut over slike undersøkelser er det vanskelig å dokumentere denne typen konflikter. Det er ofte en «stille konflikt», som ikke kommer så tydelig til overflaten. Når 15 % av utmarksbrukerne har opplevd at elg- eller hjortejegere har bedt dem om å holde seg unna terrenget «deres», er det et høyt tall. Man kan på den ene siden forvente at konflikten er størst tidlig i jaktseasonen fordi både jegere og andre brukere av utmarka da er mest ute. På den andre siden vil mer av elgjakta foregå i helgene utover i seasonen, noe som potensielt gir mer konflikt. For dette kriteriet vil vurderingen i stor grad måtte baseres på skjønn og erfaring, med bakgrunn i bl.a. den nevnte undersøkelsen.

Innspill fra 2019

Flertallet av kommuner som har gitt tilbakemelding med erfaringer ønsker at sentral jakttid skal følges og er ikke kjent med at utvidet jakt har skapt konflikter i de to foregående seasonene. Lierne kommune nevner at det har vært noen episoder, men at dette har vært i den mest intensive jaktperioden i oktober (vedlegg 19).

Melhus kommune er den eneste kommunen som ønsker innskrenket jakttid kun av hensyn til annen friluftslivutøvelse (vedlegg 9). Ut i fra saksutredningen til

kommunen er det lite som tyder på at elgjakt i Melhus er et problem for annen friluftslivutøvelse. De har heller ingen kjente negative erfaringer fra de to foregående sesongene (vedlegg 21). En av begrunnelsene kommunen har for å innskrenke jakttida er at det ikke er nødvendig med lang jakttid for å opprettholde høy fellingsprosent. Dette viser også en del grunneiere til. Fylkeskommunen mener at dette ikke er et poeng i denne saken da grunneierne står fritt til å fastsette jakttida innenfor sentral ramme på sin eiendom.

I innspillet som er gitt til Levanger kommune, -viser Skogn bygdeallmenning til fordelten med lang jakttid ovenfor andre utmarksbrukere og de positive erfaringene fra de foregående sesongene. Ved lang jakttid kan jakta utøves mer fleksibelt. Det er flere folk på tur tidlig i jakta, og i Levanger kommune er det flere viktige utfartsområder. Ved lang jakttid har jegerne mulighet til å unngå å jakte i de mest brukte turområdene tidlig i jakta, og heller jakte her senere når det ikke er like mye folk ut på tur (vedlegg 18).

Meldal og Orkdal kommuner viser til positive erfaringer med utvidet jakt, og med den fleksibiliteten dette gir. Erfaringene fra tidligere er at jegerne tar hensyn til annen friluftslivutøvelse som f.eks. orienteringsløp (vedlegg 20).

Norsk friluftsliv avdeling Stjørdal ønsker ikke lang jakttid i Stjørdal kommune med begrunnelse at utvidet jakt begrenser bevegelsesfriheten for andre brukere av utmarka (vedlegg 15).

Steinkjer kommune skriver at de har mottatt 3 telefonhenvendelser fra folk som ønsker å gå på tur og som ikke ønsker å gå der det foregår elgjakt. Elgvaldene i Steinkjer har forskjellige interne jakttider som gjør at folk ikke har oversikt over hvor jakta er ferdig og ikke. Kommunen har forsøkt å legge ut informasjon om dette på hjemmesiden uten at det har vært tilstrekkelig (vedlegg 29).

Fylkeskommunen ønsker å sette i gang et informasjonsarbeid eller annen innsats i samarbeid med kommuner og aktuelle organisasjoner for å redusere konflikten mellom elgjegere og annen friluftslivutøvelse uavhengig av jakttid. Dette kan for eksempel være holdningsskapende arbeid rettet mot jegere og hvordan de opptrer og informerer andre utmarksbrukere. Målet bør være at andre brukere av utmarka ikke føler seg utrygg og vegrer seg for å dra på tur selv om det foregår jakt, og at aktuell informasjon er lett tilgjengelig. Ved å få til en god dialog mellom jegere og andre utmarksbrukere reduseres sjansen for konflikt. Innskrenking av jakttid løser lite av denne problematikken og Fylkeskommunen mener derfor at informasjonsarbeid og konfliktdempende tiltak kan være effektivt.

«Elg- og/eller hjortejakt reduserer muligheten for annen jaktutøvelse».

Resultatene som vises her er hentet fra den samme undersøkelse som er nevnt over. Også her bør man vurdere resultatet ved å «snu på tallene»:

- 5 av 10 (48 %) av jegerne er enige i at jakttiden på elg bør utvides til perioden 25. september til 23. desember. (Dvs. at 52 % ikke er enig i dette).
- 3 av 10 (28 %) jegere har opplevd at elg— eller hjortejegere har bedt småviltjegerne å holde seg unna terrenget deres.
- 1 av 10 (11 %) jegere som har fått en personlig oppfordring om å holde seg unna elg- og hjortejegerens terreng, har fått beskjed om at de ikke får

jakte småvilt i framtida dersom de ikke følger oppfordringen. Dette utgjør totalt 1,5 % av jegerne.

Konflikten mellom forskjellige jegergrupper er nok minst like stor seint i sesongen som tidlig. Dette fordi det er en aksept for at elgjegerne får «regjere» tidlig i jakta, mens andre jegergrupper forventer å slippe til etter hvert, samt at elgjakta dreies mer over på jakt i helgene utover i sesongen. I høringsuttalelsen fra 2017 beskrev Nord-Trøndelag Harehundklubb bl.a. utfordringer med å skaffe terreng til jaktprøver, som ofte går på helgedager i november og desember. I den nevnte undersøkelsen kommer dette forholdet fram slik:

- 5 av 10 (48 %) av jegerne er enige i at jakttiden på elg bør utvides til perioden 25. september til 23. desember.
- Av de som ikke er helt enige i forslaget til utvidet jakttid på elg, er de fleste (54 %) jegere mot jakt i perioden etter 31. oktober.

Også for dette kriterium vil vurderingen i stor grad måtte baseres på skjønn og erfaring, med bakgrunn i bl.a. den nevnte undersøkelsen.

Innspill fra 2019

Stjørdal jeger- og fiskerforening ønsket jakttid fra 5.oktober til 30.november når saken var på høring i Stjørdal kommune i 2017, og var kritisk til utvidelsen av jakttiden. Etter de to foregående sesongene skriver de at det har vært overraskende lite konflikter mellom storviltjegerne og friluftsfolket, rådyrjegere, harejegere og fuglejegere. De har med utgangspunkt i blant annet dette endret syn på tidspunkt for oppstart av jakta fra 5.november til 25.september. Dette kommer også av at en del elgjegere som er medlem i foreningen jakter i høyereliggende områder hvor det er ønskelig å starte jakta så tidlig som mulig siden kan være problematisk å fylle kvotene ved utsatt jaktstart (vedlegg 14).

Verdal kommune viser til gode erfaringer med samjakt helt siden 2004. Verdal jeger – og fiskeforening ønsket også lang jakttid når saken var på høring i 2017 (vedlegg 26). Meldal og Orkdal kommuner viser også til gode erfaringer med samjakt (vedlegg 20).

Steinkjer kommune har mottatt to henvendelser knyttet til rådyrjakt og harejakt hvor jegerne føler seg fortrenget av elgjegere (vedlegg 29).

Jaktretten ligger til grunneier/rettighetshaver og det er de som bestemmer hvilken type jakt som skal foregå på sin eiendom. I de områder hvor samjakt er aktuelt bør det gjøres en jobb for å legge til rette for god informasjon for de som ønsker å jakte i området slik at konflikter unngås.

«Kommunen har arealer som er viktige for reindriftsnæring i jaktperioden».

Flere reinbeitedistrikt ga innspill når saken var på høring i aktuelle kommuner i 2017, og ingen av reinbeitedistriktene ønsket lang jakttid.

Skjærkerfjell reinbeitedistrikt (Skæhkere sijte) gav innspill til jakttida på elg i Snåsa, Steinkjer og Verdal kommune i 2017. De påpeker at disse kommunene domineres av arealer av stor viktighet for reindriftsnæringa i jaktperioden. De opplever konflikt med elghunder som forstyrrer og sprer reinen. I behandlingen i Stjørdal kommune, ble det hentet inn uttalelse fra Essand reinbeitedistrikt (Saanti sijte) og Feren reinbeitedistrikt (Gasken laante sijte). De ønsket ikke elgjakt seint på høsten, fordi det gir utfordringer i det viktige høstbeitet og i forbindelse med

reinens brunst. De opplever økende konflikt, med bakgrunnen i den lange elgjakttida som har vært i en del kommuner de siste årene. Feren reinbeitedistrikt sendte også innspill med ønske om innskrenket jakttid til Levanger kommune, der de fremmet samme argumenter som i Stjørdal.

Reindriften i Verran ønsker så kort jakttid som mulig, fordi elgjakta delvis foregår i høyden, der det oppholder seg mye rein, uten at dette er utdypet videre.

Innspill fra 2019

Fylkeskommunen mottok samlet innspill fra Nord-Trøndelag reinbeiteområde med erfaringer fra 2017 og 2018 (vedlegg 25). Nord-Trøndelag reinbeiteområde består av 6 reinbeitedistrikt: Skjækerfjell reinbeitedistrikt (Skækhere sijte), Feren reinbeitedistrikt (Gasken Laante sijte), Luru reinbeitedistrikt (Låarte sijte), Fosen reinbeitedistrikt (Fovsen Njaarke sijte), Vestre Namdal reinbeitedistrikt (Åarjel Njaarke sijte) og Østre Namdal reinbeitedistrikt (Tjåehkere sijte). Kart over reinbeitedistriktene er vedlagt saksutredningen (vedlegg 28). Kart over disse og de andre reinbeitedistriktene finnes også [her](#). Ingen av reinbeitedistriktene har konkrete erfaringer med elgjakt i desember, men distriktene ønsker heller ikke jakt i desember. Konsekvensene av hund som jager eller forstyrrer reinflokken er redusert beitero, og gir mer arbeidskrevende samlinger. Deler av den mest intensive perioden av elgjakta (oktober) foregår ofte når reindriften prøver å samle til skilling og slakt. Løshunder som sprenger og jager reinflokken under samling betyr adskillig merarbeid. I tillegg vil områder med intensiv elgjakt føre til at reinen trekker til andre beiter. Feren reinbeitedistrikt viser i sin uttalelse sendt til Stjørdal kommune om tilfeller hvor elghunder har jaget rein i november. Feren opplever dårlig kommunikasjon/samarbeid med grunneier i enkelte tilfeller hvor elghunder har jaget rein (vedlegg 12). De samme erfaringene viser Skjækerfjell reinbeitedistrikt til i sin uttalelse til Steinkjer kommune (vedlegg 29). Det har vært flere episoder med løshunder som har bydd på utfordringer med hensyn til reinsamlingen. Desto lengre jakten er, jo større er sjansen for slike episoder. Skjækerfjell reinbeitedistrikt viser spesielt til Roktdalen hvor de har et av sine hovedanlegg. Det er her reinen samles til slakting som i de seneste årene har foregått i oktober og november.

Vestre Namdal reinbeitedistrikt viser til utfordringer knyttet til løshundjakt i enkelte områder i Namsskogan kommune i oktober og november. Østre Namdal reinbeitedistrikt opplever tilsvarende utfordringer (vedlegg 25).

Essand reinbeitedistrikt (Saanti sijte) som er en del av Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde, ønsker på lik linje som Nord-Trøndelag reinbeiteområde ikke jakt i desember og aller helst kun ut oktober. Essand gir en beskrivelse av hvordan områdebruken deres er på høsten, og viser til hvilke områder de prøver å være i så lenge som mulig på høsten før flytting til vinterbeite i Femunden. Den utvida jakta i november/desember har skapt en del episoder hvor elghunder har forstyrrer og jaget rein. Dette fører til at rein blir skremt/trekker bort fra områdene den beiter i. Essand mener det ikke bør være lov å jakte med løshund i november i reinbeiteområder (vedlegg 11). Fylkeskommunen har ikke myndighet til å innføre båndtvang, så båndtvang vurderes ikke i denne saken.

Ut fra erfaringene Fylkeskommunen har fått fra reindriftnæringa er det tydelig at hovedutfordringene er knyttet til jakt i månedene oktober og november. I og med at det i all hovedsak er snakk om innskrenking av desemberjakta for de fleste

Trøndelag fylkeskommune

kommuner, vil dette trolig ikke utgjøre en veldig stor forskjell for reindriftnæringa. Det er kun Røros som har ønske om innskrenket jakttid til 31.10 av hensyn til blant annet reindrift (vedlegg 8). Flere av kommunene som kun ønsker innskrenking av desemberjakta mener at innskrenking også av novemberjakta kan føre til for kort jakttid for å ta ut nok og riktig elg ut i fra forvaltningshensyn. Flere av kommunene som tidligere har hatt utvidet jakt har hatt det av forvaltnings- og bestandsbehov, med dette menes blant annet at kommunen har områder som er viktige vinterbeiter for elg. Vinterstammen av elg oppholder seg nødvendigvis ikke i kommunen tidlig på høsten, men kommer trekkende på tidligvinteren. Dermed har kommunen fått utvidet jakt for å kunne jakte på elg som kommer trekkende i november/desember.

Fylkeskommunen mener derfor andre konfliktdempende virkemidler må prøves for om å mulig minske problemene for reindriftnæringa i den mer intensive jaktperioden. Her vil en god dialog mellom reindriftnæringa og rettighetshaver/jegere være viktig. Å til enhver tid vite hvor det oppholder seg rein, og i hvilke områder samling/flytting foregår, er viktig for å hindre konflikt. Når en hund jager rein er det hundeeier sitt ansvar, men fylkeskommunen mener at grunneier/rettighetshaver også har et ansvar for å informere sine jegere på best mulig måte, for å hindre at slike situasjoner oppstår. Det er heller ikke ønskelig for jegerne at hund jager rein.

«Fylkeskommunen må påse at nærliggende kommuner vurderes i sammenheng»

Kravet om samordning innebærer primært at det ikke må skapes tidsmessige barrierer som fører til ulemper for en effektiv utøvelse av jakten over administrative grenser. Særlig viktig blir dette der en har samarbeid over kommunegrenser, enten på vald eller bestandsplannivå. Dette er ikke tilfelle for noen av de kommuner som har ønske om innskrenket jakttid, og vurderinger rundt dette er derfor ikke lagt til grunn i denne saken.

Fylkesrådmannens konklusjon:

Jakttid på hjort

Det har ikke kommet forslag om å innskrenke jakttida på hjort. Trøndelag fylkeskommune kan heller ikke se at dette er nødvendig.

Jakttid på elg

Ønsket fra Melhus kommune om innskrenket jakttid etterkommes ikke da det er lite som tyder på at elgjakt hindrer annen friluftslivutøvelse i kommunen.

Ønsket fra Selbu kommune om innskrenket jakttid etterkommes ikke da det er lite som tyder på at elgjakt hindrer annen friluftslivutøvelse i kommunen. Det er heller ikke eksempler på at elgjakt reduserer muligheten for annen jaktutøvelse i Selbu kommune.

Ønsket fra Vikna kommune om innskrenket jakttid etterkommes ikke da det ut fra høringsinnspillene kommunen har mottatt er lite som tyder på at elgjakt hindrer annen friluftslivutøvelse i kommunen.

Ønsket fra Verran, Steinkjer, Snåsa, Frosta og Stjørdal kommuner om innskrenking av hensyn til annen friluftslivutøvelse og reindriftsnæring etterkommes slik at jakttidsslutt innskrenkes til 30.11. Av hensyn til annen friluftslivutøvelse etterkommes Stjørdal kommunes ønske om utsatt jaktstart til 5.10. Ønsket fra Røros kommune om innskrenking av jakttidsslutt til 31.10 av hensyn til reindriftsnæring etterkommes.

Dette medfører at følgende innskrenking av jakttid bør gjøres i Trøndelag og at forskriften (vedlegg 31) sendes på høring:

Kommune	Ny jakttid
Steinkjer	25.09-30.11
Verran	25.09-30.11
Snåsa	25.09-30.11
Frosta	25.09-30.11
Stjørdal	05.10-30.11
Røros	25.09-31.10

Videre tar fylkeskommunen initiativ til å jobbe med problematikken knyttet til elgjakta og andre utmarksbrukere for å forsøke å redusere de konflikter denne saken har belyst.